

רשימות

בפרשת השבוע

מקץ

פרק מ"א פסוק י"ד

פרשת ויגלה

רש"י: מפני כבוד המלכות.

רבינו עובדיה מברטנורא בספרו על התורה עמר נקא שואל מה חידש לנו רש"י בזה הרי זה פשיטא שמפני כבוד המלכות עשה זאת, ועוד שאל למה רש"י אומר זאת רק על הגילוח ולא על החלפת שמלותיו.

ותירץ שכיון שגילוח הוא בתער והרי אסור לגלח בתער את זקנו, לכן רש"י אומר מפני כבוד המלכות שאז מותר, עיי"ש שהאר"י בפרטי ההיתר, עכת"ד.

עוד י"ל שיוסף כמו גם אחיו היו בסוג של אבלות בגלל אבלותו של יעקב אביהם על יוסף, וזה מאז שיוסף איננו, ורואים זאת ממה שכתוב לקמן [מג לד] "וישתו וישכרו עמו" אומר רש"י בד"ה וישכרו עמו, "ומיום שמכרוהו לא שתו יין, ולא הוא שתה יין, ואותו היום שתו". [כמו כן אנו רואים זאת כשהתחיל לסלסל בשערו היה עליו טענה (בראשית לט ו ברש"י) "אביך מתאבל, ואתה מסלסל בשערך?"] לפי זה יש לומר שגם אסרו על עצמם לגלח את שערם שגם הוא ענין של אבלות, ורק מפני "כבוד המלכות" התיר יוסף לעצמו לגלח את שערו.

כמו כן יש לחלק בין רש"י אצלנו שאם ילך כמות שהוא למלך הרי זה בזיון המלכות, שזהו דבר פשוט שאין לעשותו, ולכן גילח מפני כבוד המלכות, לבין הנאמר לקמן בפרשת ויחי "ויתחזק ישראל וישב על המיטה" [מח ב] "מכאן שחולקין כבוד למלכות", אף על פי שנאמר זאת כבר אצלנו? כי שם מדובר על זה שחולקין למלכות כבוד של הדר, על ידי קימה (או ישיבה באדם זקן) לכבוד המלך, כמו כן רואים שם גם מדברי יעקב לבנו יוסף [מז, כט] "אם נא מצאתי חן בעיניך", שהוא רק משום כבוד המלכות, כי אין דרך אב לדבר כך אל בנו, וכן מהנאמר [מז, לא] "וישתחו ישראל על ראש המטה".

חלום פרעה

ראיתי בקצת ספרים המנסים לפתור את חלום פרעה, ואמרתי אולי אומר עוד רעיון בעז"ה, שהרי ישנם שני סוגי מאכל עיקריים אצל בני אדם, סוג אחד הוא אוכל מהצומח והסוג השני הוא אוכל מהחי, והשבולים בחלום פרעה מסמלים את המזון מהצומח, שהרי הם מביאות גם את החיטים ואת הלחם, לעומת זאת הפרות מסמלים את האוכל מהחי, שמביאות גם את הבשר וגם את החלב הגבינה, ושני דברים אלו הם עיקר מאכלו של אדם, [וי"ל שלכן ארץ ישראל נקראת ארץ זבת חלב ודבש, שהחלב מסמל את המאכלים מן החי, ואם הוא זב מהבהמה אז הוא סימן ברכה למקום שהבהמה חיה שם,

שהוא סימן שהאוכל והאוויר במקום הוא טובים והם מביאים תנובה טובה, וגם הדבש שהוא דבש תמרים מסמל את הברכה בדברים הצומחים (רש"י שמות יג ה), ומאכלים אלו תלויים זה בזה, כי כשאין מספיק אוכל הסיבה היא לרוב שאין די מים וגשמים וממילא התבואה לא צומחת, והעצים לא מוציאים פירות, ולכן באותו זמן אין גם מרעה לבקר ולצאן, ולכן הם כחושים.

כששמע יוסף את החלום על השיבולים הדקות וגם על הפרות הכחושות, הבין יוסף בעזרת ה' שיהיה רעב, שאז רואין פרות כחושות ואין תבואה, וזה מה שכתוב [בפרק מ"א פסוק כ"ו] חלום אחד הוא.

עוד י"ל שפרעה מתחיל את סיפור החלום ואומר הנני עומד על שפת היאור, ובכל זאת אחרי הפרות הבריאות יוצאות מן היאור הפרות הכחושות, לרמז לו שלא יעזור לו המים שביאור, אף על פי ששם גודל הרבה צמחיה ירוקה ובדרך כלל הבהמות רועות שם, כמו שנאמר על הפרות בריאות הבשר "ותרעינה באחו", אם כן מדוע הפרות כחושות, היה להם להיות בריאות, שהרי הגיעו מן היאור המלא במים וצמחיה, אלא שרואים מחלום זה, סימן מובהק שיהיה רעב, ולא יעזור המים שביאור.

ומדוע הוסיף מדעתו את הענין של ועתה ירא פרעה איש נבון וחכם וישיתוהו על ארץ מצרים, אף על פי שלא נשאל על כך, כי רק שאלוהו לפתרון החלום.

י"ל שזה נכלל בפתרון החלום עצמו, כי בהמשך הפסוק נאמר, "ועל השנות החלום פעמיים [שבא בשתי חלומות נפרדים, וגם התעורר לאחר כל חלום] כי ממחר האלוקים לעשותו", וממילא יש לעשות משהו בנידון, וזהו חלק מפתרון החלום, שיתן לפרעה עצה שימנה מישהו באופן מידי על כל ענין האוכל, ושיאגור הרבה אוכל בשנים הטובות.

פתרון חרטומי מצרים

הכל מסובב מה' יתברך שיוסף יהיה מנהיג של מצרים, ושכל חרטומי מצרים לא יחשבו על פתרון שיהיה שבע שני רעב כמו שיוסף פתר, אפילו שכל החלום מדבר על אוכל ושובע ורזון, ואיך זה שאף אחד מהם לא חשב על פתרון זה?

י"ל שהרי בעבר היה לפחות רעב פעמיים בארץ כנען, ובמצרים לא היה רעב, שהרי נאמר שאברהם אבינו ירד למצרים בגלל הרעב, וכן בימי יצחק אבינו היה רעב והסיבה היחידה שבגללה לא ירד למצרים היא בגלל שהוא עולה תמימה, סימן שבמצרים לא היה רעב, וכנראה שחלק מהסיבה שלא היה שם רעב זה בגלל הנילוס, שביאור היה מים והשקה את כל מצרים כגן הירק, וממילא המצריים בטחו ביאור והיה גם אלילים שנאמר [יחזקאל כט, ג] "לי יאורי ואני עשתיני", ולכן החרטומים לא העלו על דעתם שיהיה רעב במצרים, וכל זה היה השגחה משמים כדי שיוסף הצדיק יבוא ויקח את מלכות במצרים.

מתוך הספר רשימות בפרשת השבוע לרב הופנר

הערות והארות על הכתוב כאן יתקבלו ברצון במייל שכתובתו

haseforim@gmail.com